

Leefmilieu
Dennenstraat 124
6543 JW NIJMEGEN
06 41837798
NL26TRIO0788881558
burgernetwerk@leefmilieu.nl
www.leefmilieu.nl

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 20 nummer 1
Maart 2022

De oorlog in Oekraïne houdt de wereld in z'n greep en vereist terecht veel aandacht van overheden en politici. De opeenstapeling van grote crises op dit moment kan makkelijk een gevoel van machteloosheid oproepen. Maar juist in deze tijden is het zeer belangrijk dat natuur- en milieuorganisaties hun stem steeds blijven laten horen, want de grote natuur- en milieuthema's hebben geen tijd meer te verliezen en de juiste keuzes moeten gemaakt worden. In deze Nieuwsbrief leest u hoe Leefmilieu, samen met anderen, verbranding van hout (particulier en in energiecentrales) probeert te stoppen. Over stikstof kunt u lezen dat nu ook rechters het gedraai van de overheid zat zijn, zal het tij nu eindelijk keren?

Om ook in de toekomst te kunnen blijven werken aan natuur- en milieuthema's kunnen we als vereniging versterking gebruiken. Lijkt het u leuk om in een milieuonderwerp te duiken, bijeenkomsten te organiseren of de vereniging mede te besturen? Stuur dan een mail naar burgernetwerk@leefmilieu.nl om kennis te maken.

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Mail daarvoor naar burgernetwerk@leefmilieu.nl. Leden zijn voor ons erg belangrijk en een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Wilt u anderen attent maken op het bestaan van deze Nieuwsbrief?

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Presentatie: Stikstof, kunnen we het tij nog keren?
2. Leefmilieu vraagt regering om verbod op houtstook particulieren
3. Beroep tegen natuurvergunning biomassa-centrale Purmerend
4. Nederland weigert bestrijdingsmiddelen te registreren
5. Biomassaverbranding uitsluiten bij revisie van RED
6. Stikstofdossier: rechters zijn het zat

1. Presentatie: Stikstof, kunnen we het tij nog keren?

Verderop in de Nieuwsbrief is te lezen dat rechters het falende beleid van de overheid meer dan zat zijn. Steeds meer uitspraken getuigen hiervan en zorgen ervoor dat de druk opgevoerd wordt om eindelijk échte keuzes in het stikstofdossier te gaan maken.

De stikstofminister sluit inmiddels gedwongen onteigening niet uit, Lelystad Airport lijkt van de baan en provincies moeten gaan handhaven. Is de kentering ingezet?

Johan Vollenbroek, Mobilisation for the Environment en bestuurslid van Leefmilieu, zal in deze presentatie uitleg geven over de stand van zaken in het stikstofdossier en hoe we als milieuorganisaties de druk hoog houden om ervoor te zorgen dat de politiek de juiste keuzes gaat maken.

Datum: vrijdag 8 april 2022
Tijd: 15.00 – 16.00
Locatie: Wijkcentrum De Biezantijn, Waterstraat 146, 6541 TN Nijmegen
Toegang: gratis
Aanmelden: aanmelden via burgernetwerk@leefmilieu.nl

2. Leefmilieu vraagt regering om verbod op houtstook particulieren

Februari 2022. Vereniging Leefmilieu heeft samen met Stichting Houtrookvrij, het Luchtfonds en Clean Air Nederland minister van Volksgezondheid Kuiper en staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat Heijnen gevraagd om maatregelen te nemen voor een snelle afname van de uitstoot van luchtverontreiniging door particuliere houtstook en de veroorzaakte schade aan de volksgezondheid.

De organisaties vragen om de volgende maatregelen:

- een landelijke voorlichtingscampagne gericht op alle doelgroepen en over *alle* gezondheidsschade, waarin houtstoken binnen en buiten sterk ontraden wordt;
- het uitfaseren van alle houtkachels vóór 2026.

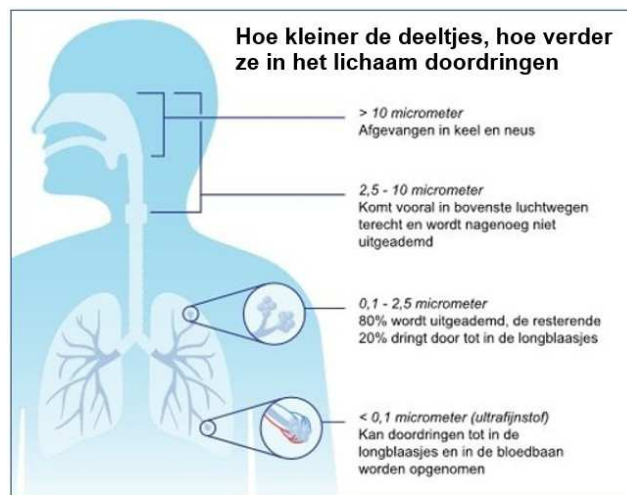
Tot 2026 wordt gevraagd om:

- vaste stookdagen/tijden in te stellen, zodat omwonenden daarbuiten voldoende kunnen ventileren (vanwege o.a. corona en binnenluchtvervuiling). Bijvoorbeeld houtstoken alleen toestaan op donderdag en zaterdag van 19.30 tot 22.00 uur;
- een stookverbod in te voeren bij ongunstige weersomstandigheden volgens de criteria van de Stookwijzer (rood en oranje) en deze te koppelen aan Stookalert met dezelfde criteria.

De vier organisaties stellen aan de bewindslieden voor om de gezondheid van omwonenden beleidsmatig te laten voorgaan op de vrijheid van de houtstoker.

De bijlage bij de brief laat zien dat de schadelijkheid van particuliere houtstook erg wordt onderschat. Zo blijken eco- en pelletkachels veel meer ultrafijnstof uit te stoten en neemt de uitstoot van Zeer Schadelijke Stoffen zoals PAK's bij dit type kachels niet af. Daarbij zijn er aanwijzingen dat deze PAK's zich binden aan deeltjes van het ultrafijne stof en zo via de bloedbaan in de rest van het lichaam terecht kunnen komen.

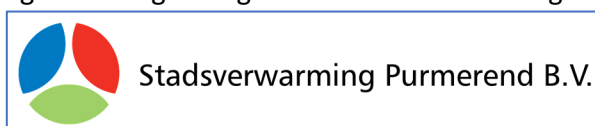
Uit: Gezondheidsraad: Risico's van ultrafijnstof in de buitenlucht

Lees hier onze brief: <https://tinyurl.com/houtrook-schadelijk>

Lees hier de bijlage: <https://tinyurl.com/pelletkachel-schadelijk>

3. Beroep tegen natuurvergunning biomassa centrale Purmerend

Februari 2022 Leefmilieu heeft beroep ingesteld tegen de vergunning Wet natuurbescherming van de nieuwe biomassa centrale van de stadsverwarming Purmerend. Beroepsgrond is onder meer dat de ontwerpvergunning niet is

gepubliceerd. Het Verdrag van Aarhus en de Europese Habitatrichtlijn stellen dat het noodzakelijk is om de ontwerpvergunning te publiceren. Hierdoor is het voor Leefmilieu niet mogelijk geweest om in te kunnen spreken en heeft Leefmilieu ook niet voldoende van het gehele dossier kennis kunnen nemen om tot een uitgebreid beroepschrift te kunnen komen. Dit klemt des te meer nu biomassaverbranding een belangrijk punt van kritiek binnen het Nederlandse klimaatprogramma is. Houtstook is ongewenst omdat de CO₂-uitstoot per opgewekte eenheid energie hoger is dan die van steenkool, terwijl in 2030 de CO₂-uitstoot met 50% dient te zijn gedaald ten opzichte van 1990. In 2020 bedroeg de reductie ca. 25%. In de komende 9 jaar dient nog een reductie van 25% te worden gehaald. Daarnaast leidt de houtwinning door kaalkap tot vernietiging van ecosystemen en verdere achteruitgang van biodiversiteit. Ook resthout dient niet verbrand te worden, maar voor biodiversiteit en mineralenkringloop achter te blijven in het bos.

De berekening van de stikstofdepositie bij de natuurvergunning is onjuist. Er wordt uit gegaan van een te hoog referentieniveau van 84 ton NO_x jaarlijkse uitstoot voor de bestaande biomassacentrale. Tevens is de jaarlijkse ammoniak uitstoot van 3.5 ton/ jaar uit de lucht gegrepen. Op papier neemt daarmee de nieuwe stikstofdepositie af, maar in werkelijkheid nemen deposities van stikstof (NO_x en ammoniak) juist toe. Daarnaast dient ook de depositie van zuren als zwaveldioxide, zoutzuur en waterstoffluoride op reeds met stikstof overbelaste stikstof gevoelige Natura 2000-gebieden in de omgeving te worden meegenomen.

4. Nederland weigert bestrijdingsmiddelen te registreren

Februari 2022. De Nederlandse regering verzet zich binnen Europa tegen registratie van het jaarlijks gebruik van bestrijdingsmiddelen. Registratie is zeer noodzakelijk omdat anders de doelstellingen uit de 'Green Deal' van Eurocommissaris Frans Timmermans (waaronder 50% reductie van bestrijdingsmiddelen in 2030) niet zijn te controleren. Ook de effectiviteit van de noodzakelijke maatregelen voor de reductie van bestrijdingsmiddelen is zonder monitoring niet na te gaan. De Europese Commissie heeft voorgesteld dat alle lidstaten het gebruik van bestrijdingsmiddelen door landbouwers jaarlijks gaan registreren.

Achter de schermen blijkt echter dat een aantal landen binnen de Europese Raad, waaronder Nederland, zich hiertegen verzet. Nederland is tegen omdat dit teveel 'administratieve lasten' met zich mee zou brengen. Nederland betwijfelt ook of ze alle gebruiksgegevens wel op tafel krijgt. Registratie vindt nu op vrijwillige basis plaats.

Het Nederlandse verzet blijkt uit een document dat Pesticiden Action Network Nederland (PAN NL) met de WOB boven tafel heeft gekregen. Het is van belang dat de Tweede Kamer het standpunt van de regering verandert. De afname van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de Nederlandse landbouw dient transparant te zijn.

In een gezamenlijke brief met meer dan 70 andere Europese NGO's roept Leefmilieu de Europese Commissie op de gegevens op de meest efficiënte manier te verzamelen en ervoor te zorgen dat de relevante gegevens proactief worden gepubliceerd. Ook roept de brief op tot meer transparantie over de invloed van de Europese Raad op het proces van besluitvorming.

Lees hier de brief van de 79 organisaties: <https://tinyurl.com/Registratie-pesticiden>

Lees meer over de Nederlandse tegenwerking bij PAN NL: <https://tinyurl.com/Nederland-tegen>

5. Biomassaverbranding uitsluiten bij revisie van RED

Februari 2022. Het Europees parlement besluit dit jaar over de revisie van de Richtlijn hernieuwbare energie (Renewable Energy Directive, RED). Belangrijk discussiepunt daarbij is verbranding van houtige biomassa voor de opwekking van warmte en elektriciteit. Bij houtverbranding is de CO₂-uitstoot per opgewekte eenheid energie hoger dan die van steenkool. De grootschalige winning van hout voor biomassaverbranding vindt plaats door systematische kaalkap van bossen (zie bijvoorbeeld het bosbouwmodel van Zweden). Bij aanplant van nieuwe bomen duurt het ca. 50 tot 100 jaar voordat de CO₂ die bij verbranding vrijkomt, weer is vastgelegd (als er überhaupt aanplant plaatsvindt). Resthout dient in het bos te blijven liggen voor de biodiversiteit en nutriëntenvoorziening. Door de verhoogde vraag naar hout voor verbranding neemt de kap van bossen toe, blijkt uit monitoring.

In Nederland bestaat duurzame energie voor ruim 50% uit bio-energie (biogas, vloeibare bio transportbrandstoffen, houtige biomassa). Daarvan betreft ruim de helft de verbranding van houtige biomassa (waarvan een kwart houtstook door particulieren).

Leefmilieu vindt het van belang dat biomassaverbranding van de nieuwe Richtlijn wordt uitgesloten. Ook dient bij het Europese energiehandelssysteem voor CO₂ (ETS) bij biomassaverbranding over de uitgestoten CO₂ een heffing te worden betaald. Nu is biomassaverbranding uitgezonderd.

Juist echte duurzame energie (zoals zon en wind) dient gestimuleerd te worden. Bosrijke landen zoals Zweden en Finland willen de huidige Richtlijn niet aanscherpen. Zij vinden ook dat de wetgeving over bossen nationaal en niet Europees moet zijn. Zij willen hun soevereiniteit niet opgeven. Op 16 mei stemt de commissie Milieu van het Europese parlement en op 13 juli de commissie Industrie over amendementen. Dit najaar neemt het Europees parlement een besluit. Leefmilieu heeft samen met Comité Schone Lucht en MOB minister Jetten van Economische Zaken en Klimaat verzocht in de Europese ministerraad er op aan te dringen om stimuleringsmaatregelen voor de verbranding van houtige biomassa ten behoeve van 'duurzame' energieproductie stop te zetten.

Lees hier onze brief aan Minister Jetten: <https://tinyurl.com/Brief-Jetten>

6. Stikstofdossier: rechters zijn het zat

De afgelopen maanden blijkt uit verschillende rechterlijke uitspraken dat rechters het stikstofbeleid van de overheden meer dan zat zijn. De uitspraken betreffen 'extern salderen', 'technische maatregelen' en 'handhaving PAS-melders'

Extern salderen

Bij extern salderen kan een bedrijf groeien door onbenutte stikstofemissie te gebruiken van een ander bedrijf. Van deze 'latente ruimte' mag 70% ingezet worden. De realiteit is dat deze werkwijze leidt tot meer emissie van stikstof en dus een toename van de stikstofdepositie op de natuur. Dat komt doordat oude vergunningen van bedrijven (of bedrijfsonderdelen) die al lang niet meer in werking zijn, worden afgestoft en verhandeld. Of een bedrijf heeft in het verleden een veel ruimere vergunning gekregen dan nodig en kan nu deze extra vergunde ruimte verhandelen. Gedachte hierachter is dat enkel naar de vergunde emissies hoeft te worden gekeken en de ogen gesloten kunnen worden voor de werkelijke emissies.

Rechters hebben nu in verschillende zaken natuurvergunningen vernietigd die op deze manier tot stand zijn gekomen. Hiermee staat deze vorm van vals rekenen eindelijk ter discussie.

Technische maatregelen

Een andere manier om een vergunning te krijgen is 'intern salderen', waarbij veelal technische maatregelen ingezet worden om de huidige emissie omlaag te krijgen en deze verlaging vervolgens in te zetten voor een uitbreiding. Veelal wordt een uitbreiding van het aantal dieren gecompenseerd met het toepassen van emissiearme stalvloeren. Echter blijken deze vloeren helemaal niet goed te werken, zo blijkt al jaren uit vele onderzoeken.

Ook hier zetten rechters nu voorlopig een streep door. Er is immers onvoldoende garantie dat toename van emissie voorkomen wordt door de technische maatregelen en dat maakt uitbreiding in aantallen dieren onvergund. De uitspraken van de rechter leggen de provinciebesturen echter naast zich neer. Dit roept grote zorgen op over onze rechtsstaat.

Handhaving PAS-melders

PAS-melders zijn bedrijven die onder het PAS geen natuurvergunning nodig hadden omdat de stikstofemissie onder een bepaalde grens bleef (1 mol/ha/jaar). Met de uitspraak van de Raad van State in mei 2019 is deze werkwijze als onrechtmatig bestempeld: ook lagere emissie dan 1 mol zijn relevant en daarvoor dienen bedrijven een natuurvergunning aan te vragen. De 3500 bedrijven waren vanaf dat moment dus 'illegaal', maar het kabinet beloofde legalisatie voor deze bedrijven. Hiervoor is wel stikstofruimte nodig...die moet ergens vandaag komen en daar is na 2,5 jaar nog steeds geen oplossing voor. De overheid draait en draait. Ondertussen weigeren de provincies om te handhaven op deze nu, zonder vergunningen opererende, bedrijven. Steeds wijzen de provincies op toekomstige legalisatie én het economisch belang. De rechtbanken Oost-Brabant, Midden-Nederland en Overijssel hebben de afgelopen maanden deze besluiten tot weigeren van handhaving vernietigd. De uitspraken zijn helder: legalisatie is niet in zicht nu de landelijke overheid hier slechts loze beloftes doet en het is niet aangetoond dat handhaving onevenredig is.

Bovenstaande drie punten, die door MOB en Leefmilieu veelvuldig voor de rechter gebracht zijn (en worden), geven duidelijk weer dat de overheden nog steeds bezig zijn de bedrijvigheid te beschermen in plaats van de natuur. Gelukkig voeren de rechters de druk nu op om de overheid te dwingen de keuzes te gaan maken die nodig zijn voor de bescherming van natuur, bodem, water en lucht. Dit is bovendien niet enkel een belang voor planten en dieren, maar ook een mensenbelang.

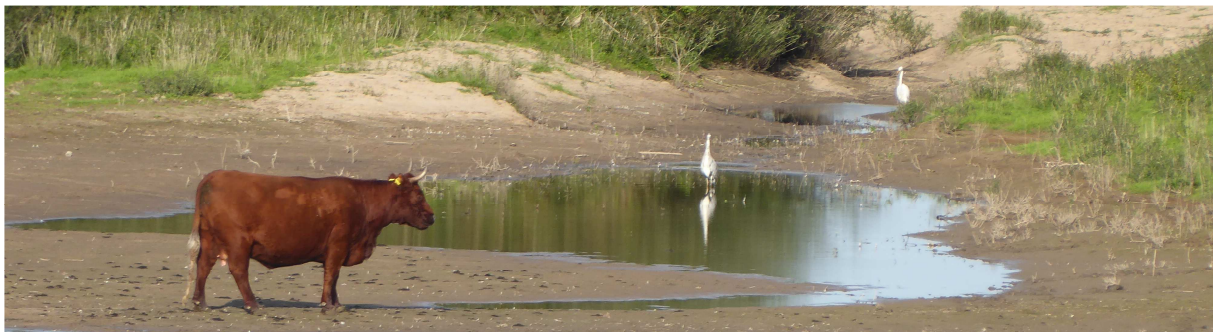

Foto: Uiterwaarden Waal bij Ewijk